

גיליון 2
סיון ה'תש"ף
יוני 2020

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריו: נרצח

שגדה

רשפלה

מורן קבסו
איציק שחר

רחל נפרסטק
ורד סער

רז יהודה
חגית כרמל

אפי הלפרין
מירב טלאור

הזאר גדבן
סימה גוטספלד

דבר העורכים

קוראים נכבדים,

אנחנו מתכבדים להגיש לכם את הגיליון השני של "אחריו נרוצה" ובקיצור "נרוצה", כתב עת מקוון בעקבות דמויות מהתנ"ך.

הגיליון השני מוקדש לשתי נשים: עדה וצלה, נשותיו של למך הנושא דבריו:

"וַיֹּאמֶר לְמֶךְ לְנָשָׁיו עֲדָה וְצִלָּה שְׂמַעְנָן הוֹלִי נָשִׁי לְמֶךְ הַאֲזִנָּה אִמְרָתִי כִּי אִישׁ הֶרְגָּתִי לְפָכָעִי וַיָּכֹל לַחֲצֹרָתִי" (בראשית ד, כ"ג)

למך מזכיר את שתי נשותיו, כשוות ערך וכחברות, בנשימה אחת.

בפרקים מאוחרים יותר בתנ"ך נקרא על גברים ושתי נשים:

בסיפור המשולש של אברהם, שרה והגר, קיימת איבה ברורה בין שרה והגר. כה עזה האיבה עד שאברהם משלח את הגר עם בנה-בנו, למדבר.

בסיפור משולש נוסף, זה של יעקב, לאה ורחל, יעקב אינו מעוניין בלאה ומקבלה במרמה ונאלץ לעבוד עבור אהובתו שנים רבות.

והנה בסיפור הקצרצר של למך, דומה שעדה וצלה, שוות ערך. מי הן השתיים? מה מוצאן? כיצד הכירו את מלך? מה מהות היחס שלהן למלך ומה מהות היחס שלו, אליהן? מדוע הוא מזכיר את שתיהן, בשמן, בשירתו הקצרצרה? שאלות רבות מותיר הכתוב לדמיון.

קיבלנו יצירות מענינות ומגוונות ממשנתפי הגיליון הזה: סיפורים, שירים, רשימה פואטית ודו-שיח. יצירות אלה שופכות מעט אור על חלק מהשאלות.

תודה לכותבים בגיליון השני של "נרוצה" ולכל קוראינו.

קריאה מהנה,
עדנה אפק ואלירן דיין

שימו לב:

הניקוד והגהת היצירות באחריות הכותבים בלבד.

כתב העת לא אחראי על טעויות תחביר, ניקוד והגהה העלולות להופיע ביצירות המפורסמות בגיליונות.

בעצם שליחת היצירות מצהירים הכותבים שזכויות היוצרים של היצירות שייכות להם. העבודה בכתב העת מתבצעת בהתנדבות מלאה וללא תמורה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתגמולים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בגיליון כתב העת ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי פרסום יצירתו.

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריו: נרוצה

William Blake
Lamech and his Two Wives
1795

אוכלי כר, בדיוק, זה קרה הקדמה מאת עדנה אפק

מִמָּאֵהָל אֶל מִאֵהָל הָיָה עוֹבֵר. גּוֹיפוֹ דָּרוּךְ כִּמוֹ קִשְׁתּוֹ, אֲשַׁפְתּוֹ וְחָצִיו.
נִהְנֶה הָיָה לְרֹאוֹת אֶת פְּחָדוֹ מִטֵּל וּמִרְטִיט אֶת רוֹאָיו. כְּשֶׁעָשׂוּעַ הָרֵג וּפְצַע וְהִתְרַבֵּב:
"כִּי אִישׁ הָרַגְתִּי לִפְצָעִי וַיֵּלֶד לְחִבְרָתִי."

עַד שֶׁרָאָה אוֹתָהּ. עוֹרָה חִיר כָּלִיל יָרַח, עֵינֶיהָ כָּחַל עַל שִׁפְתֵי הַיָּם, שִׁפְתֶיהָ כְּרֻמוֹנִים הַבְּשִׁלִים,
אֲגָנָה כְּבִצֵּק עוֹיָגוֹת שֶׁתִּפַּח וְרִיחָה כְּרִיחַ הַכְּבָשִׁים בַּעֵת יְחוּמָן.
"אֵת!" פָּקַד. הַמְּשִׁיכָה לָלֶכֶת כִּמוֹ לֹא שָׁמְעָה.
"אֲנִי לִמָּךְ," אָמַר. "עֲצָרִי." הַמְּשִׁיכָה לָלֶכֶת.
"אִישׁ הָרַגְתִּי לִפְצָעִי וַיֵּלֶד לְחִבְרָתִי."
עֲמָדָה וּגְחָכָה.

"חֲשַׁקְתִּי בָךְ," אָמַר, "אֶקַּח." "לֹא," אָמְרָה, "אֲנִי לְעוֹלָם לֹא לְקוּחָה.
אֲנִי לּוֹקֶחֶת. תִּקַּח אוֹתִי, תִּקַּח גַּם אֶת תְּאוֹמֹתַי.
נִהְיָה שְׁתֵּינוּ נְשׁוֹתֶיךָ. תַּחֲלִיט עֲכָשׁוּ."
כּוֹצָה שִׁפְתֶיהָ בְּשִׁרִיקַת רוּעַת עֲדָרִים. מִן הַמָּאֵהָל עָלְתָה בַת דְּמוּתָהּ.
"זֶהוּ בַעֲלִנוּ," אָמְרָה לְתְּאוֹמֹתָהּ. הִנֵּהנָה בְּרֹאשָׁהּ.

וַיֹּאמֶר לִמָּךְ לְנִשְׁיֹי עָדָה וְצָלָה שְׁמַעַן קוֹלִי נָשִׂי לִמָּךְ הָאֲזָנָה אִמְרָתִי

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אֶחָרִיק נְרוּצָה

William Blake
Lamech and his Two Wives
1795

לְשׁוֹבֵר אֶת הַפְּלִים חגית כרמל

עֵדָה מוֹנָה שְׁנֵי יְלָדִים,
וְזוֹ בָצְלָה, מִדְּמָה,
שֹׁבֵר שֵׁל אִשָּׁה אֲהוּבָה.
שְׁנֵי שְׁבָרִים לְלִמָּךְ אֶחָד.

שִׁמְעַן קוֹלִי נָשִׁי לָמָךְ, הָאֲזָנָה אִמְרָתִי.
שְׁבָרוֹ הַפְּלִים וְאִסְפוּ הַשְּׁבָרִים,
מִכְנָה מִשְׁתַּף לָכֵן.

הוּא הֶרֶג אִישׁ,
אֶתֶן נֹתְרֹתֶן בְּפֶצַע וּבְחִבּוּרָה.
אֶקְרָא לָכֵן עֵדָה וְצֵלָה,
וְתִקְמוּ אֶתֶן פִּי שְׁבָעִים וְשִׁבְעָה.

ביגמיה

אפי הלפרין

לו ידעתי מראש שקיימת בכלל מין אפשרות מוזרה שכזאת לא הייתי מסכימה להתחתן אתו מלכתחילה. עצם הרעיון נראה לי דוחה ומשפיל. אלא שעד אז לא היו תקדימים לכך ולכן קשה לבוא אלי, או אל הורי היקרים שעודדו את הנישואים הללו, בטענות. אשה אחת לגבר אחד – זה היה חוק האדמה מאז ימי אדם וחוה.

נכון, האהבה מעולם לא שררה ביני לבינו אך הדבר לא טרד את מנוחת. הריגוש המסתורי הזה, כך חינכה אותי אמא עוד בנעורי, הוא רגעי וחולף כמו ברק בליל חורף סגרירי ואסור לתלות בו צפיות גדולות. אך אלוהים עדי שבכל זאת הייתי רעיה טובה לבעלי. במהלך השנים הסכנתי עם שתי ידי השמאליות, אלימותו הגסה ורברבנותו הריקה, וכשיצא הוא למרעה או לצייד התמסרתי אני לכל מלאכות הבית, כמנהג הימים ההם. באותה עת כבר היו לנו שני בנים מתבגרים כך שמנקודת מבטי התנהלו חיינו על מי מנוחות.

ההודעה על כך שבכוונתו לקחת לעצמו אשה שניה, צעירה, תפסה אותי אפוא לגמרי לא מוכנה. 'מדוע ולמה?' תהייתי ביני לביני, 'ואיזו נערה נורמלית תסכים לסידור כזה?'. אבל להפתעתי נמצאה מישהי שאמרה כן, כמה עזים וכבשים הועברו מיד ליד, ומזוג הפכנו לשלישיה. ובחלוף הזמן, כשבן שלישי ובת ראשונה התווספו למשפחתנו המורחבת, נראה שכולם מתיחסים למצב החדש כאילו הוא הכי טבעי שבעולם.

עם האשה הנוספת דווקא הסתדרתי לא רע למרות פער הגילים המשמעותי שביננו. אמנם בתחילה מצאתי את עצמי חוסה בצילה ונדחקת קצת הצידה, אך לאחר מספר חודשים למדנו להעריך את היתרונות שיש לשתי נשים שמתגוררות תחת קורת גג אחת, ואף להנות מהם. היא סייעה לי בהבערת האש, בבישולים ובנקיונות; אני הקלתי מאד על בדידותה; ושתינו הגנו זו על זו כשבעלנו, שנעשה פראנואידי יותר ויותר בגלל איזו נבואה עתיקת יומין שעסקה בסבא רבא שלו, השתכר וניסה להכות אותי או אותה.

שיתוף הפעולה ההדוק הזה לא רק שחיזק אותנו אלא גם הגביר את השפעתנו על גידול הילדים וחינוכם. רק בזכותו יכול היה אחד הבנים להתפנות כדי ללמוד נגינה בסתר, וזאת בהסכמתם האילמת של השניים האחרים שלקחו על עצמם למלא את חלקו בכלכלת הבית – הבכור בעזרת הטיפול בעדר הצאן המשפחתי שאותו הוא הפך לגדול ולאיכותי ביותר בכל הסביבה, והצעיר בזכות מיומנותו הרבה בהכנת מכשירים חקלאיים משובחים מברזל וכלי בית שימושיים מנחושת.

יום אחד החלטנו להפסיק לחלוק את יצוענו עם הבעל הזקן והחולני שעמו דרנו בכפיפה אחת והדבר הכעיס אותו מאד.

אחריו: נרוצה

William Blake
Lamech and his Two Wives
1795

בתגובה הוא נעמד על רגליו והתפאר בפנינו שבאותו בוקר הוא הרג גבר וילד שניסו לתקוף אותו, ובין מילותיו הבוטות אפשר היה להבחין גם במסר מאיים עבורנו – 'כוחי עדיין במותני ולא כדאי לכן להתמרד כנגדי'. אלא שמיד עם סיום הנאום הקצר הוא קרס הלום יין על כסאו ולכולנו היה ברור שזו שירת הברבור שלו. האיש הפך לאחרונה להיות נרפה ועיוור כמעט לחלוטין, ושתינו המשכנו להתייצב מולו ללא מורא והודענו לו שמרגע זה אנחנו אלו שמקבלות את ההחלטות בבית. בנך האמצעי, כך עדכנו אותו, מפליא לתפוש כינור ועוגב ולכן, גם בלי הסכמתך, הוא יקדיש מעתה את כל זמנו ומרצו כדי לפתח את כשרונותיו בתחום זה. ובת הזקונים שלך – זו שרבים כבר החלו לחזר אחריה הן בגלל יופיה הרב והן בזכות נועם הליכותיה, תִּנָּתֵן רק לגבר שיתחייב מראש שלא תהיה לו יותר מאשה אחת במשך כל ימי חייו.

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אֶחָרִיק נְרוּצָה

William Blake
Lamech and his Two Wives
1795

אִשָּׁת תַּשְׁמִישׁ

איציק שחר

שׁוֹב צַעֲקַת הַלֵּילָה
כִּי תַפְלוֹת שְׁקָרָאת
חֲנוּקָה
נָשְׁרוּ לְךָ כְּבִדּוֹת
נִקְרְשׁוּ כְּדַמְעוֹת חֶלֶב
עַל מִזְבִּיחַ.
אוֹ אוֹלֵי הָיָה זֶה
אֲגֹנוֹ הַדוֹהֵר
שְׁחָבַט בָּךְ מִשְׁקִיעָה
עַד שְׁקִיעָה
בְּאוֹן שְׁאִינָנוּ מִרְפָּה
שְׁאִינָנוּ שׁוֹכֵחַ.

גַּם הַבֶּקֶר נִעֲרַת
וְהַיִּיתִי כְּצִילָה,
עִירִית אֶל קִרְבֶּךָ
סֵם לַעֲנָה אֲדִישׁ כְּאַבְקָ.
זֶה מִשְׁכִּיחַ מִמֶּךָ
אֶת אֶפֶל רְחֻמְךָ
אֶךְ לֹא מִסִּיר מִגְרוֹנְךָ
אֶת אֲצָבָעוֹת הַמַּחֲנֶקָ.

כתב עת בעקבות דמויות המקרא

אחריו: נרוצה

William Blake
Lamech and his Two Wives
1795

צילה מהרהרת

רחל נפרסטק

אוֹתָה עָדָה עַל צִיּוּרָהּ לְרֵאָוָה,
וְאֲנִי נִדְמִיתִי בְּעֵינָיו כְּבִבּוּאָתָה
הַנִּרְמָסֶת.

בְּדִיוִק כְּשֶׁם שְׁהָרַג בֶּן-אָדָם,
שֶׁנִּרְאָה בְּעֵינָיו כְּחַיִּית-צִיד.

הַשְּׁלוּ-מִיָּאֵל.

עָתָה יִצְטָרֶךְ לְהַסְבִּיר בְּבֵית מְשֻׁפָּט
מִדּוּעַ אֵינוֹ מִרְכִּיב מְשֻׁקְפִים.

פריחת האירוסים

מורן קבסו

שלושת הנאהבים השתרעו על מרבד העשב הירוק והרך, מתירים לרוח הצהריים הקלילה ללטף את פניהם. שיחים גבוהים בעלי גוון כהה צמחו במישור, מטילים צל על גופיהם העירומים. הגבר הנאה והחטוב התבונן בעלמות החן שנשא רגעים ספורים קודם לכן בטקס מצומצם, האדם היחיד שנותר להן בעולם לאחר שקרוביהן נתנו בהן מבטים שטופי זעם.

אהובן הציל את חייהן כשהוריהן השליכו לעברן אבנים, יורים אותן כשני חצים אל עתיד בלתי ידוע בארץ הפראית והמיותמת. כמה יפות היו בשמלותיהן הלבנות, דומות בעיניו הכחולות לשתי מלאכיות שירדו אל העולם הגשמי מתוך היכליו השמימיים של גן העדן. רקיע תכול נישא מעליהן, בשעה שעיסו את גופו הדואב של החתן גבה הקומה.

מאוחר יותר, השלושה סעדו בשלווה, עד שישנוניות נעימה נפלה עליהם, והמלאכיות האזינו לנגינתו המרגיעה של אהובן. חלילו יצר קסם פלאי, שכולו צלילים ערבים. הם ייחלו להישאר כך לנצח, אבל המים זלגו במורד מפלי השנים האובדות, שוטפים את נעוריהן הנמוגים, יוצרים שיערות לבנות בודדות במחלפותיהן החומות והזהובות.

עתה, האחת נאלצת לכסות את גופה המבוגר בשמלות רחבות, האחרת יושבת בצל השיחים ומתבוננת בפריחת האירוסים. פרחים דקי גבעול מציגים לראווה עלי כותרת רעננים, כחולים כעיניו של אהובה. ליבה נצבט למראה יופיים הנקי. היא עוקבת במבטה אחר חברתה, המשוחחת עם בניה על מוסיקה ועל מתכות. לה עצמה אין רצון לדון בנושאים שאינם אהובה. רק לו נפשה כמהה, רק למנוחה בצילו, כאילו היה עץ שיגן עליה מפני כל סופה.

חיוכו השובב מקבל את פניה, כשהיא פורשת אל האוהל. גשם קר ניתך על העשב, ניחוחו הרענן מרפא את צערה, חיבוקו משיב אותה לחיים. חברתה מנגנת בחליל, והיא יודעת שהוא עתיד ללבוש את מעיל הציד ולצאת אל היער רדוף הסכנות. דמעה מתנוצצת בעינה, נסתרת ממבטו. ראייתו המתדרדרת מדאיגה אותה, אבל אהובה מבטיח שיביט ביופייה לנצח, ונושק לשפתיה בעדינות.

הבן שהסכימה לאמץ בתנאי שיתרחק ממנה מצטרף אליו למסע, והיא, חופשיה מילדים, צעירה מחברתה ובעלת גוף קטן ממדים, יושבת בפתח האוהל, שוזרת את פרחי האירוס למחרוזת שתיתן לו עם שובו, יצירת מופת כחולה, מרהיבה ביופייה. גם לחברתה היא נותנת תכשיט פרחוני, שמעורר בה התפעלות.

הלילה יורד. היא ממתינה לבואו, מבשמת את גופה בניחוחות נעימים, מברישה את שיערה הארוך.

אחריו: נרדמה

William Blake
Lamech and his Two Wives
1795

כוכבים מתפזרים על פני הרקיע, כיהלומים שנשרו מתוך מחרוזת שהתנפצה לרסיסים. ליבה פועם במהירות אל מול הלבנה הקפואה מעל קו האופק. רוח שורקת בעשב, יוצרת בו גלים כבמקווה מים. מה אם זאב אכזר פגע בו? מה אם נפצע, ועתה הוא זועק בכאב נורא, ובנו אינו יכול לסייע לו?

היא נושמת בקושי מן האוויר הקר והסמיק, מקשיבה לצלילים החרישיים שמנגנים הצרצרים מתוך החשכה, ופותחת בריצה אחוזת פחד. צמרמורת לופתת את גופה, שרשרת פרחי האירוס מכה בליבה שוב ושוב, מייחלת לגעת בצווארו. רגליה קורסות על הארץ, כשמוסיקת חליל לוכדת את תודעתה. לרגע, נדמה לה שהגיעה אל ארץ קסומה, יער מכושף שבו פיות קלות כנפיים מרחפות בריקוד נטול דאגה.

אבל אז, היא מביטה בעשב. גבר שפניו עתירי קמטים מוטל שם, חץ נעוץ בחזהו. גם בנה של חברתה שרוע בין הגבעולים הירוקים, גופו קפוא, שפתיו פעורות בפליאה. היא רועדת, נשימתה נעתקת, אבל אהובה ניצב שם. "הרגתי אותם, את שניהם", הוא ממלמל, אינו מאמין למראה עיניו, והן כחולות ויפות כעלי כותרתם של הפרחים הנושרים מליבה.

בלא לב ובלב

הזאר גדבן

חשבתי לעצמי לאחרונה, כמה רחוק אלך בעקבות אהבתי הראשונה, מהם גבולותיי, האם תהיה האחרונה או שמא בזכותה אתפרק ואבנה מחדש עד שאפגוש אחת יותר נכונה. האם אצליח להסתכן או אתגלה כפחדנית, אוותר או אקריב למענה, אתפוס אותה בשתי ידיי או אדלג מעליה והפספוס יפרק אותי כשאזכור אותה.

כאשר יאשימו אותי בפשעי אהבה אטען שאני לא עשיתי לו כלום, הוא זה שלימד אותי לאהובו, נפל בדרכי ואני הרמתי את עצמי בזכותו. אתגאה שמקודם צלעתי, כשנפגשנו הזדקפתי, לפתע לא פחדתי, נרגעתי, פרשתי את קסמי כטווס המתפאר בנוצותיו. למרות זאת, אדרוש שיכוונו אליי את נשקם שלא ייפגע.

איני מסוגלת לחלוק את אהובי עם עוד אישה, אני לא עדה של הפרייה ולא צלה של התמשיש, מהתקופה המקראית, למרות שאהבתי האקראית מזכירה את הימים של פעם. אני רוצה לחיות עם גבר שהרעידה שלנו תרעיד את כולם ותערער על הקיים. שנבנה לנו תת-עולם משלנו. שיגרום לי להבין שצדקתי עת המתנתי לבואו. לא טעיתי כשסירבתי לבגוד בו עם גבר שאני לא אוהבת או אוהב. לא טעיתי כשלא פתחתי את לבי, ואת רגליי, והכנסתי גבר שאני לא מעוניינת בנוכחותו, רק בכדי שיגידו חכמי דורנו "תפסה את הרכבת", או הצעירים שבנינו "הזקנה כבר לא בתולה". לא טעיתי כשסירבתי ללכת לפי התכתיבים הישנים ששורדים את החידושים, בשביל למנוע פדיחה, או שיקרתי לעצמי ולכולם, שכן אני מסוגלת לחיות על-פי הנחיותיהם ובחירתם. לא טעיתי והתקפלתי, התפשרתי והתבטלתי בשביל לרצות. לא טעיתי כשקיבלתי החלטה להיות נאמנה לך, ואני מאמינה שעוד יצטלבו דרכי ודרכך ויחוברו לדרך אחת. עד אז אני אומרת לא לאהבות פורמאליות או זמניות שמטרתן הנאה או המשכיות, בידיעה שיתכן ויום אחד אקום עם חרטה כבדה.

אני לא רוצה למצוא את עצמי זונה חוקית של גבר שכל לילה ישן איתי בשם החוק, אלוקים והחברה, בחסות "כתובה", נייר חתום שאני הראשונה שיודעת שנחתם ברמייה, ובגלל זה קשה לי לספק לו חיבוק אמיתי, בסוף נריב וניפרד והפספוס יפרק אותי כשאזכור את אהבתי המפוספסת, הנה הם מדברים בכל מצב, גם עכשיו. לא רוצה להיות במקום מעיק ולא שלי, ששונא אותך ואותי, לא רוצה להבטיח שלא אתחייב למשגיח עליך שאשמור אותך ואקדש את עולמך, שאענוד את מגן דוד מלכך בגאווה. אני מוכנה לשתות כוס עקריין, ולא לקיים יחסי אשות ולגדל בבטני חיים שהם לא ממך.

תבוא, אהבתך חנוטה בתוכי כמומיה, אל תפחד, בימינו אין שונים, יש גרסאות רבות לאמונה, יש גוונים למסורת וסגנונות לחילוניות, בוא תהיה תיקוני, תמשכני מזרועי, תנער את אדישותי, אלך בעקבותיך באהבה שלמה, בלא לב ובלב, אף במדבר, בארץ ציה ובצלמות.

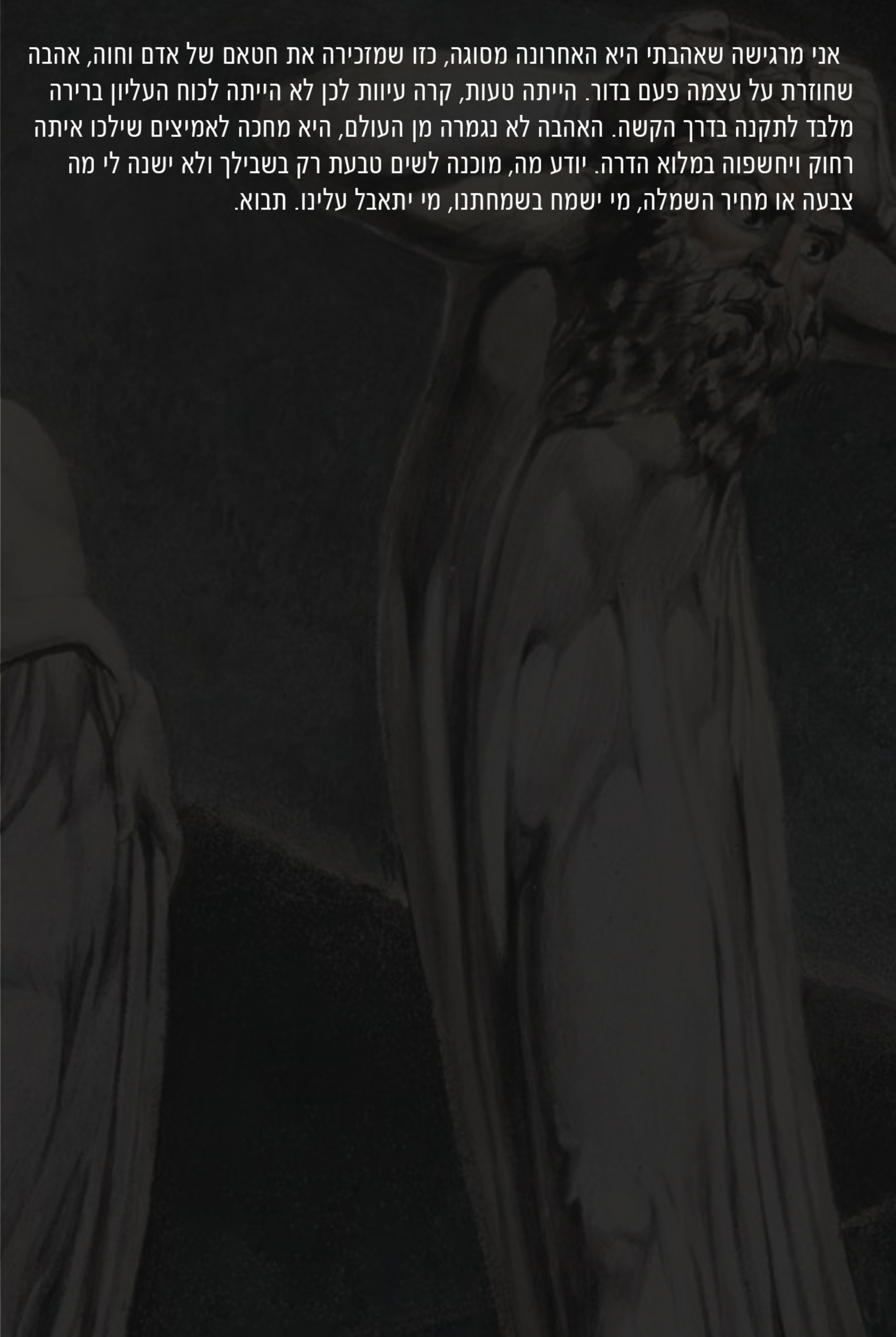
אחריו: נרוצה

William Blake
Lamech and his Two Wives
1795

תעזור לי להבין שכל הדחייה והסרבול שנתקלתי בהם בעברי היו שווים אותך, כנראה הכל הוכן כדי להקל עליי את המפגש עמך, הייתי שנואה בשביל שאתה תאהב אותי ואני תלמידתך שלמדה ממך. תמיד חשבתי שהפסדתי הרבה אבל מבפנים ידעתי שאזכה בך.

אני מרגישה שאהבתי היא האחרונה מסוגה, כזו שמזכירה את חטאם של אדם וחוה, אהבה שחוזרת על עצמה פעם בדור. הייתה טעות, קרה עיוות לכן לא הייתה לכוח העליון ברירה מלבד לתקנה בדרך הקשה. האהבה לא נגמרה מן העולם, היא מחכה לאמיצים שילכו איתה רחוק ויחשפוה במלוא הדרה. יודע מה, מוכנה לשים טבעת רק בשבילך ולא ישנה לי מה צבעה או מחיר השמלה, מי ישמח בשמחתנו, מי יתאבל עלינו. תבוא.

ורד סער

עֲדָה וְצִלָּה
מִי זֹכֵר מִי יָדַע
כִּי הָרִי זֶה בּוֹשָׁה,
כְּזוֹ הַשְּׁפֵלָה
מִחֲצִי שׁוֹרָה שֶׁל שִׁירָה
פְּרִשְׁנוּיּוֹת שֶׁל כָּלמָה
זֶה לְתַשְׁמִישׁ וְזֶה לְקִדְשָׁה.

עֲדָה וְצִלָּה, בָּנִים חֲכָמוֹת
הַשְּׁפֵלָה אוֹ בּוֹשָׁה, בַּעַל חוּטָא וְנִרְפָּה
לֹא יַעֲצֵרוּ אִמָּהוֹת נְחוּשׁוֹת
לְגַדֵּל בָּנִים, גֵּאָוָה לְדוֹרוֹת.
אֶחָד גִּדֵּל צֶאֱן בְּרִמָּת מְמַחִיּוֹת,
הַשְׁנִי אָבִי הַמוֹזִיקָה וְהַנְּגִינָה,
אֶחָד הֵיטִיב בַּמְּלָאכָת הַחֲרָשׁוֹת,
וְהַבֵּת,
הַבֵּת אִשָּׁה חֲפָזִיָּה
נַעֲמָה.

עדה וצילה

מירב טלאור

וְעֵדָה הִיְתָה חוֹסָה בְּצִלָּהּ שֶׁל צֶלֶה
וְצִלָּה בְּעֵכְסָה בְּעֵדִיָּה צִלְצִלָה
הָעוֹלָם קִיָּם אֶךְ שִׁבְעָה פְּרָקִי אָדָם
וְקִין שִׁבְעֵתִים יָקָם

עֵדָה וְצִלָּה שִׁמְעָנָה קוֹלִי
מִרְאשִׁית הָעוֹלָם לֹא הָיָה כָּלִילִי
זִקְנִי הָרָג אֶת אַחִיו בֶּן-אָדָם
וְהִנֵּה גוֹרְלִי עַל הָדָם

כִּי סִפַּקְתִּי כִפִּי וְאַזְנִי תִצְלִינָה
וּמִי יֵצִיל נִשְׁמָתִי מִי יַעֲרֹב בְּעֵדְנָה
מִיָּדִי יִבְקֶשֶׁנָּה גּוֹאֵל הָדָם
וַיְבֹא נָקָם עַל נָקָם

עֵדָה אֹרְגַת בִּבּוּל וְעֵינֶיהָ תוֹלָה
בְּאַשְׁתַּ בַּעֲלָה הִלֵּא הִיא צֶלֶה
צֶל בְּעֵינֶיהָ, בְּשִׁתִּיקָה תִתְנַשֵּׁם
הַגִּידִי כִיצַד נִנְחָם

וְצִלָּה תִדְבֵּר כְּמַבִּיטָה בְּעֵדָה
הֶבֶל הֶבְלִים צְפוּנוֹת אִישׁ מִי יֵדַע
קִנִּיתִי אִישׁ אֶת הַנֶּשֶׁם וְעָלִי קָם
צֶל אֱלֹהִי יִהְיֶה לָעַם?

עֲדִיתִי נִזְרִי וְנִשְׁמַט עַל עֵינִי
אִם נִשְׁמַט כָּל חַי יִהְלֵל אֲדֹנִי
וְתֹאמַר צֶלֶה מֵאֵז הַיּוֹת אָדָם
נֶאֱמַד אֶת חַיִּינוּ בָּדָם

וְצִלָּה יִצְאָה הַחֹדֶר בְּרֹאשׁ מוֹרָם
עֲדִיָּה נֹקְנֵשִׁים קִבֵּל עִם וְעוֹלָם
וְעֵדָה עֲרֻגוֹנוֹתֶיהָ פֶּרֶמָה דּוּמָם
וְלִמָּךְ נִשָּׂא הָאֲנָשִׁים.

וַיֵּדַע אָדָם שׁוּב אֶת חֲוִיהָ אֲשֶׁתּוֹ
כִּי בָנִיו וּבְנֵי בָנָיו לֹא יֵדְעוּ אוֹתוֹ
וְעַל נֶשֶׁת יִנְשִׁית תִּקְוָתוֹ לְעוֹלָם
וְאֲנוֹשׁ אָנוּשׁ הוּא, וְלֹא יִרְחָם

וַיֵּדַע הָאָדָם, וַיֵּדֶם הָאָדָם
וְהַחֹב עַד תָּם יִשְׁלָם

עדה וצילה נפגשות במלאת עשר שנים לפטירת בעלן המשותף למך

מחזה במערכה אחת

סימה גוטספלד

רקע:

עדה וצילה, שתי נשים הדורות, מבוגרות מאד, יושבות בניחותא על ספסל מעוצב יפה מתחת לעץ שקמה, ליד בית הקברות בו טמון הבעל של שתיהן, למך. השמש זורחת, שתיהן מחייכות בשמחה כשהן רואות האחת את השנייה.

עדה: צילה יקרה, כמה טוב שבאת!

צילה: שאני אפסיד פגישה איתך? לא בא בחשבון. חלילה! מה אומר – את נראית נפלא!

עדה: על המצבה של למך היה לנו רק מקום מצומצם לכתוב כמה מילים, איך התלבטנו?

צילה: נכון, אבל את כשמך. ... "עדה" מציין אנשים אינטליגנטים, מעודנים. אני כשמי – "צילה" – עלולה לפעמים לפטפט, להתרגז... העיקר שהתפשרנו לגבי המצבה – לכתוב עליה רק "למך בן מתושאל, נפטר, השאיר אחריו שלשה בנים ובת".

עדה: זוכרת שהתלבטנו אם לכתוב שהשאיר גם שתי נשים? הרי לפניו לכל אחד מאבותינו הייתה רק אשה אחת. אבל תשמעי, לא סיפרתי לך, אבל רש"י הסביר את העובדה שלמך התחתן עם שתינו בצורה מאד מכוערת: "עדה היא של פרייה ורבייה וצילה היא של תשמיש".

צילה: מילא, עכשיו קצת מאוחר לריב איתו על כך, אבל בכל זאת יצא לי טוב מזה – ילדתי גם את תובל–קין וגם את נעמה הנעימה.

עדה: דבר נוסף שאמר רש"י – שוב מכוער, לא יודעת איזה שד נכנס בו, ברש"י הזה. הוא אמר שהשם "צילה" נולד מהמלה "צל", כביכול את ישבת בצילו של למך, ורק שימשת להבאת ילדיו לעולם. תמיד רציתי לשאול אותך, צילה יקרה: למה קראת לבן הנפלא שלך, שלימים נעשה "אבי כל לוטש, כל חורש נחושת וברזל" – תובל קין. הרי קין היה רוצח, כידוע.

צילה: מה אומר, נכון שקין רצח את אחיו הבל, אבל בזכותו נולדו לי לימים הילדים הנפלאים שלי, לכן החלטתי להזכיר את שמו. ואגב, עדה, אני מאד מעריכה את בנך יבל, שנעשה "אבי יושב אוהל ומקנה". לדעתי הוא קידש בכך את זכרון הבל, שהיה רועה ונרצח נטול צאצאים. יבל הוא "אבי יושב אוהל ומקנה" – ובכך הוא הוכיח לעולם ולהיסטוריה לאחר מכן שמגדלי עדרים יכולים גם להיות יושבי קבע, לגור באוהלים יפים עם מקנה מניב.

אחריו: נרדצה

William Blake
Lamech and his Two Wives
1795

עדה: צילה מתוקה, תודה לך על דברייך לגבי בני יבלי רועה הצאן. אבל לעבודתו כרועה הייתה השפעה נפלאה על אחיו, בני השני יובל. את וודאי זוכרת שיובל היה יוצא עם יבל אחיו הגדול למרעה. הימים היו מלאי אור, הצאן רך וחמוד עם פעיות רכות ונעימות לשומע. יבל הרי אהב שירים. ההליכה עם הצאן הייתה ממש השראה בשבילו, והוא ניקב קנה-סוף ונשף בו והשמיע צלילים. זה נתן ליובל רעיון יצירתי אדיר: לבנות כלי נגינה נוספים: כינור ועוגב, והוא בעצם נעשה בהיסטוריה העולמית "אבי כל תופש כינור ועוגב." כך שיבל גם קידש את זכרו של הבל בנושא הצאן, וגם נתן ליובל את הרעיון לפתח מוסיקה. את תראי שלימים קומפוזיטורים מחוננים ינצלו את הכלים האלה להשמעת מוסיקה שמיימית!

צילה: עדה, את וילדייך הנהדרים מהווים השראה לכל העולם, בהווה ובעתיד. מתחיל להיות לי חם. בואי ניפרד, אבל לא נמתין לפגישתנו הבאה זמן רב.

רז יהודה

עדה

צלה

למר

אֲנִי לָךְ רַחֵשׁ אֵלִם
צִלָּךְ הִיָּחֵף בַּחֲשֻׁכָה
אֲנִי לָבֶן עֵינֶךָ הַפְּעוּרָה
וְהֵד צִעְדֶיךָ בְּעַמְדֶךָ

וּמְרִירוֹת הַצִּמְחִים בְּדַמְךָ
עוֹד בּוֹעֶרֶת בְּעוֹרִי
כְּמוֹ מַעוֹלָם לֹא הָרִית
וּכְמוֹ אֵינֶךָ מְקוֹנֶנֶת

אוֹהֶבְךָ כָּבֵת, אַחוֹתִי
וְאַנְחִמְךָ כָּאִם

הַנִּיחִי קוֹץ רֹאשְׁךָ
עַל אֲדַמַּת חִיקִי
וְאֲדַמֵּם לָךְ מִים
וּמִדְּבָר.

אֶל תִּסְפֹּר
אֲמֹרֹתִי
יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהָעֵין אֵינָהּ
מְסַגֶּלֶת לְשִׁמְעַ

אֶל תִּתִּיפְחִי
בְּכִיתִי
מֶה שְׁאִינֹו שְׁלָךְ
לֹא תוּכְלִי לֶאֱבֹד

אֶל תִּשְׁלַח
לְחֻשְׁתִּי
אֶת מַאֲכָלֶת יָדְךָ

אֵין זֶה שָׁה לַעוֹלָה
צִעֲקָתִי
זֶה הוּא בְּנִי הַמְּקוֹרֶנֶן.

אֲנִי לָכֵן

הַדְּמוּת בִּיעֵר
רוּחַ בֵּין גְּזָעִים
כְּנֹפֶשׁ מֵתָה
בֵּין קִירוֹת גּוֹף

אֲנִי עֶדֶן הַצִּלְלִית
הַנוֹשֶׁאת בְּעַרְפִּילִיָּה
עֲדוֹת חֲסֹרֶת צֶלֶם

כְּצִלִיל עֲדָיִים
בְּתַנּוּךְ הַשְּׁבִיל
בֵּין עֶדֶן לַצִּלְמוֹת.

חפשו אותנו גם בפייסבוק:

/narutsa.magazine

שימו לב: הניקוד והגהת היצירות באחריות הכותבים בלבד.

כתב העת לא אחראי על טעויות תחביר, ניקוד והגהה העלולות להופיע ביצירות המפורסמות בגיליונות. בעצם שליחת היצירות מצהירים הכותבים שזכויות היוצרים של היצירות שייכות להם.

העבודה בכתב העת מתבצעת בהתנדבות מלאה וללא תמורה, אי לכך אין לצפות לתגמול כספי כלשהו על פרסום יצירות, לרבות לא לתגמולים כלשהם; בשליחת יצירה לפרסום מאשר היוצר את אפשרות פרסומה בגיליון כתב העת ולא יהיו ליוצר השגות או טענות באשר לפרסום או לאי פרסום יצירתו.

מייסדים: עדנה אפק ואלירן דיין
עיצוב גרפי: אלירן דיין